

Uit Wt Luyck den 21. April 1637 :

Uit Wt Luyck den 21. April 1637. *21ste April 1637. Ruel. Pat. 1637. (1637)*

SR. wy hebben hier banden 16. deser tot gisteren toe in groote benaughten en vrees gheweest/ wantmen continuertelich niet gesien heeft dan hanghen/ vanden/ hierendeelen/ ende bande Brugge smitten / 't welck den boofsalicht Warufsee geauseret heeft/ deure 't vermoeden van den Heer Burgermeester la Ruel; sijn heeft Warufsee. naar datmen hem gebenedeelt hadde/ ende niet te weten om hooygh aen een Solghe ghanghen op 't midden bande. sijnrecht die daghen daer naer in Derh-commen tot Assise verbrant. In sijn huys sijn wel 50. ghemaet / ende also men 't huys in byant staek/ noch eenige verbrant. Daer waeren ontrent 28. Soldaten van Argenteau/ ende 7. of 8. van Bruftrange / die tot den aensicht ghebruykt waerden/ daer mer een mitreutuelich dan ontcomen is/ alsoo hy sijn Huider wot trock en niet d'ander Bijgerde/nemende een Dack op sijn hals en quam onder 't gedrangh deur. Daer is oock een ZougnionsCapiteyn mit sijnwel geciet gebieden / die d'aenbanch bande Cragedie maectie / als men boeder sijn nedolgent als hier tot Luyck ghebruyct sal honnen sien / mede hoe lange dit vercrat al gepactseert is geweest.

In den Name Gods, Amen.

Wndergestreben bekennende ende behyden wat hier tegenwoordich behaekt wort van dit ongeverstigh ende moodsandigh fest / begaen aen den Persoon van mijn heer de Burgermeester de la Ruelle. door eenige personen ofte Soldaten van den Graef van Warufsee daer toe gesolliteert.

Voort eerst is een knecht des boozs Graue tot het Conden der Hedich-Heeren gekomen/ ende sprekende aen een Moxtius heeft hem ghebracht nae den Supplic; dewelck ghehooren zijnde heeft hem geseght: Gewaerdige Vader mijn heer doet u il. ontbieden. De Supplic; merende dat hy eenigh aelmoesse te orden had/ alsoo hy aen 't boozs Conden noch verschept den Missen / booz sijn oberleden Zoon gebaen/ schuldigh was gingh met sijn mede-boeder ten huise des Graefs / altoer ghehooren zijnde/ ende op de plaats getreden. sagghen de boozs sregheusen een deel Soldaten wel gewapent mit Carabijnen in de handen/ en de Graue midden op de plaats heen en weer wandelende / die den Supplic; ercbiedighelich ontfangen hebende/ ende by de handt nemende/ hem dese propoosten booz-ghesonden heeft:

Vader / ghy sult moeten la Ruelle's sijnrecht hooden ende hem absolute geben: waer op de Supplic; begheft te vaaghen wat dat te segghen was? en dat hy van den Ordinarie soodantigh outpoztept / noch sulchen macht niet en hadde:

maer alleen in ghebeneijche teeballen als waentmer penant ter doodt vercrontt ware / en op de strate totter doot toe gheueert laghe dat hy dan sichselich / ende sonder waertghebet en verder macht/ genomen dat daer ter plaets geen ander Ordinarie banden Ordinarie daer toe behest / te binden en waere hem absoluteerde soude: maer in dit stuck/ dat hy dat niet doen en soude.

Daer op de Graef antwoorde / dat hy het doen moest/ ende dat hy booz Gode sijn Ziesse te verantwoorden soude hebben / soo hy sijn beest niet en hoorde/ want dat hy sijn Ziel vergerde te salteren / ende sich daer van op heyt soude ontlasten/ hem niet meer als een quaciter-ups leuens gebende: dat hy geen tijdt en moest laten verhooren gaen / en dat hy hem soude laten dooden ende bepefcheren/ ende verhaende de selde woorden hijf ofte ses maal. De Supplic; daer toe niet tillende vercrant / ende berevende sefs oock met sijn mede-boeder vermoost te worden/ ende derhalven moede nemende/ antwoorde wederom / dat hy niet in de Kamer en soude treden/ ten ware dat hem den Heer Burgermeester ruy of dat de Canonick Pisse / die mede op de boozs plaats was/ hem en vergheselschapte. De Supplic; in dier beghe ghemintourneert zijnde van den boozs Graef / soo hontt daer een aen den Graef / segghende/ dar Monsieur de la Ruelle den Vader by hem ontboodt: daer op de Vader in-tredende / stende booz sijn ooghen M. Jaser Mathis Amber/ ghevelingheit aen de hauben/ also oock insgelichs mijn heer de Burgermeester/ de Soldaten wel ghewapent aen de deur van de kamer onderusschen waecht houdende/ heeft sich booz des Burgermeesters doeten neder gewoopen/ ende gheseght: Wat wil dit segghen, mijn Heer, hoe hebdy u hier laten invoeren?

Daer op de Burgermeester sallogher tot antwoort gaf: Ach/ mijn Vader/ hy heeft my te midbogh-mael genoobigt/ en siet/ dus tracteert hy my. De Vader antwoorde/ mijn heer Burgermeester wat haet hier in te doen/ hy seght dat mijn heer noch maer een quaciter-ups te leven heeft/ en dat het sijn moet. 't Welck de Burgermeester verstaende / hreft beginnen te lamentieren/ ende de heplige Maaget/ ende alle weplighen aen te roepen / Gode om vergiffnisse biddende/ ende dat om sijn getrouwe dienste aende Vader van Luyck behouwen / ende oock in 't particulier aen den boozs Graue / hy nu soo moest ghetraeteert worden: ten minsten soo de boozs heer eenighe saute aen hem wisse / of dat hy sich ergens in misgriepen hadde/ dat hy hem in eenighe ghebangenisse / ofte in een Gallepe condeemneerde: en dat hem de Vader doch sulchs ghetuee booz te houden.

De Supplic; volghens het begereen/ presentatie / ende bede van den heer Burgermeester/ hontt op de plaats by den Graef / ende booz sijn voeten nederballende / bidt hem met ghybotue handen / in teghenwoordighheyt van alle de onstaubers om genade / ende vercracht dat hy hem liever reghens werch-sunste daer 't hem gelicken sal. Maer de Graef gheen ghehoort daer toe verkenende/ maer als onsminnigh/ ende rafende na de doodt van den armen oberledens / sepe / dat

Wt Luyck den 21. April 1637. Hist
Nedel
Polis
1637
(Pm)

SR. wy hebben hier banden 16. deser tot gisteren toe in groote benaueht en bzeefe gheweest/ wantmen continueerlijck niet gesien heeft dan hanghen/ bzanden/ bierendeelen/ ende bande Bugge smijten / 't welck den booswicht Warfusée gecauseert heeft/ deur 't vermoorden van den Heer Burgermeester la Ruel; Men heeft Warfusée. naer datmen hem gebierendeelt hadde/ ende met de boeten om hoogh aen een Galghe ghehanghen/ op 't midden bande Merckt drie daghen daer naer in Deck-tonnen tot Affsche verbrant. In sijn Hups zijn wel 50. ghemaect/ ende also men 't Hups in bzant stact/ noch eenige verbrant. Daer waren ontrent 28. Soldaten van Argenteau/ ende 7. of 8. van Neufrange / die tot den aenslach ghebruyckt werden/ daer maer een miraculeuselijck van ontcomen is/ alsoo hy sijn Hulder upt trock en met d'ander Pilgeerde nemende een Pock op sijn hals en quam onder 't gedrangh deur. Daer is oock een Bougoignons Capiteyn int Plutweel gelecter gebleuen / die d'aenbangh bande Tragedie maecte / als men bozder int nabolgende alhier tot Luyck ghedzucht sal konnen sien / mede hoe lange dit berraet al gepractiseert is geweest.

In den Name Gods, Amen.

W ondergeschreven bekiennē ende belijden wat hier tegenwoozdich verhaelt wozt van dit ongerechtigh ende moozbdigh seft / begaen aen den Persoon van mijn Heer de Burgermeester de la Ruelle. door eenige persoonen ofte Soldaten

van den Graef van Warfusée daer toe gesolliciteert.

Booz eerst is een knecht des boozsz Grabe tot het Conbent der Predick-Heeren gekomen/ ende sprekende aen een Pozitius/ heeft hem ghebraeght nae den Suppziō; dewelck ghekomen zijnde/ heeft hem geseght: Cerwoerdige Vader mijn Heer doet u L. ontbieden. De Suppziō meenende dat hy eenigh aelmoesse te geuen had/ alsoo hy aen 't boozsz Conbent noch berchepden Missen/ booz sijn overleden Zoon gedaen/ schuldigh was/ gingh met sijn mede-broeder ten Hups des Graefs: alwaer ghekomen zijnde/ ende op de plaets getreden/ saghen de boozsz Religieusen een deel Soldaten wel gewapent/ met Carabijnen in de handen/ en de Grabe midden op de plaets heen en weer wandelende / die den Suppziō eerbiedighlijck ontfangen hebbende/ ende hy de handt nemende/ hem dese ppoosten booz-gehouden heeft:

Vader/ ghy sult moeten la Ruelle's biecht hoozen/ ende hem absolucie geuen: waer op de Suppziō begoft te vraghen wat dat te segghen was? en dat hy van den Ordinarie soodanigh auzhozitept / noch sulcken macht niet en hadde:

maer alleen in ghebeurlijckie toeballen/ als want neer peimant ter doodt verwondt ware / en op de strate totter doot toe ghequetst laghe dat hy dan lichtelijck / ende sonder swarighepd en verder macht (genomen dat daer ter plaets geen ander Priester/ banden Ordinarie daer toe bestelt / te binden en ware) hem abfolveren soude: maer in dit stuck/ dat hy dat niet doen en soude.

Waer op de Graef antwoozde / dat hy het doen most/ ende dat hy booz Godt booz sijn Ziele te verantwoozden soude hebben / soo hy sijn biecht niet en hoozde/ want dat hy sijn Ziel begerde te salveren / ende sich daer van op hem soude ontlaffen/ hem niet meer als een quartier-ups lebens gebende; dat hy geen tijdt en most laten verloozen gaen / en dat hy hem soude laten dooden ende depescheren; ende verhaelde de selbe woozden hijf ofte ses mael. De Suppziō daer toe niet willende verstaen / ende bzeefende selfs oock met sijn mede-broeder vermoort te woozden / ende derhalben moedt nemende/ antwoozde wederom / dat hy niet in de Kamer en soude treden/ ten ware dat hem den Heer Burgermeester riep/ of dat de Canonick Bise / die mede op de boozsz plaets was/ hem en bergheselschapte. De Suppziō in dier boeghe gheimpozituncert zijnde van den boozsz Graef / soo komt daer een aen den Graef / segghende/ dar Monsieur de la Ruelle den Vader hy hem ontboodt: daer op de Vader in-tredende / siende booz sijn ooghen M. Jasper Mathijs Snijder/ ghebleughelt aen de handen/ als oock insgelijcks mijn Heer de Burgermeester/ de Soldaten wel ghewapent aen de deur van de Kamer onderuiffchen macht houdende/ heeft sich booz des Burgermeesters boeten neder geworpen/ ende gheseght: Wat wil die segghen, mijn Heer, hoe hebby u hier laten invoeren?

Daer op de Burgermeester saligher tot antwoozt gaf: Ach/ mijn Vader/ hy heeft my ter middagh-mael genoodigt/ en siet/ dus tracteert hy my. De Vader antwoozde/ mijn Heer Burgermeester wat staet hier in te doen/ hy seght dat mijn Heer noch maer een quartier-ups te leben heeft/ en dat het sijn moet. 't Welck de Burgermeester verstaende / heeft beginnen te lamenteren/ ende de heplige Maget/ ende alle Heplighen aen te roepen/ Godt om vergiffenisse biddende/ ende dat om sijn getrouwe diensten aende Stede van Luyck bewesen / ende oock in 't particulier aen den boozsz Grabe / hy nu soo most ghetraecteert worden: ten minsten soo de boozsz Heer eenighe faute aen hem wiste / of dat hy sich ergens in misgrepen hadde/ dat hy hem in eenighe ghebanganisse/ ofte in een Gallepe condenneerde: en dat hem de Vader doch sulcks gheliebe booz te houden.

De Suppziō volgens het begeeren/ pzenfentatie / ende bede van den Heer Burghermeester/ komt op de plaets hy den Graef / ende booz sijn boeten nederballende / bidt hem met ghebouwde handen / in teghenwoozdighept van alle de omstanders/ om genade / ende versoecht dat hy hem iteber erghens wech-slupte daer 't hem gelieben sal. Maer de Graef gheen ghehooz daer toe verleende/ maer als onsinigh/ ende rafende na de doodt van den armen overledene / sepe / dat

hy niet en woude / en datmen hem dooden en beschereken soude; ende soo hy hem sijn biecht niet en hoorde datmen niet d'executie voozt sou waken; anders septe hy / moet ick selfs binnen een half ure sterben. Soo dat de Supplicioz met sijn mede-broeder upt begheerden te gaen om een Priester te halen die van den Ordinaire geauthoriseert was / maer de voozsz Graef gaf voozt bescheyt datter niemant upt en sou gaen / en dat hy de biecht soude gaen hoorzen / ende d'absolutie sprecken / of dat hy sich anders voozt Godt op hem soude verhaalen weghens de saecke van den armen oberledene: soo dat de Vader weer binne tredende tot de Burghermeester / hem seyde wat ghepasseert was / en dat nae d'apparente van alles dat hy sagh / hy soo haest niet van hem gheweecken soude zyn / of men soude hem dooden / ende marsen: want dat de wacht hem staechs porde haest wegh te maken/en te vertrecken: derhalven hem tot ghedult vermanende/ ende Godt om vergiffnisse te bidden van alle sijn fouten/ soo hyder eenighe heeft / ende soo hy vrets mochte misdaen hebben: Ick selfs / ende mijn mede-broeder / moghelick niet beters verwachende. siende hoedanigh de furie / ende ghelegghent heft sich vertoonde: jae soo verre selfs dat de voozsz Vader stende hoe klaetlick dat de Burghermeester sich aenselde/ ende hoe seer hy over sijn Vrouw ende kinderen lamenteerde / selfs wenschte in sijn plaets voozt het Vaderlant / ende de defencie des selbige/ als docht ten aensien van sijn familie/te sterben: 't welck de voozsz Burghermeester vernemende / septe hem met tranende Oogen: Mijn eertwaerdige Vader / ghy zyt een oprechte Religieus / een al te goet hert / ende u Vaderlant gherou / en dat hy Godt om vergiffnisse badt ende gheduerigh de Heilige Maegdet om hulpe aenriep.

Soo dat de Vader sijn schuldige plicht bericht hebbende / septe dat hy mijn Heer de Graef noch eens permissie gingh vraghen / om hem noch tijdt ende stonde te geben van een generale confessie te doen / om alsoo de saecke wat upsteis te geben: maer soo haest hy upt de Kamer gegaen was / is de Burghermeester immediatelick / ende terstont daer naer gedepescheert / ende vermoort gheweest / ghelijck sulchs M. J. speer Matthijs best sal verhalen konnen. De Supplicioz dit siende / ende niet langher konnende op sijn Weenen staen/maer in flaute / ende dunnacht vallende heeft om Azijn geroepen/ dat hem oock gebzacht is geworden: daer mede weer tot sijn selven comende / is hy weer op de plaets gegaen / alwaer hy Monsieur le Cressonier Kerckheim / Gottir Capellaen van S. Jan / Monsieur de Canonick Nise ende Viol-speler sach upthome / aen dewelcke de Graef/die de poorte hiel / Brieven gaf/die sy nae mijn gelooben / geern aen na-

men te bestellen / alwaer 't maer om upt te geraeken: de eene/soo ick niet bedrogghen en ben / voozt Monsieur de groote Deken / ende Capittel van S. Lambert / een ander voozt de Deken van S. Pieter / de derde voozt die van S. Bartholomeus / haer belastende aen 't volck te roepen: Vive sijn Keyserlijcke Majesteit; sijn Doorl. Hoogheydt; ende de twee-en-dertigh goede Ambachten; ende wie hier van verseeckerighe begeerde; most tot sijnent komen / dat hy den heelen handel in sijn sacken hadt; ja selfs oock het hantschrift vande armen oberledene: gelijck als u de voozsz personen / die de Brieven van den Graef ontfanghen hebben / sullen / ghelijck ick meene / segghen. De Supplicioz meenende met haer upt te sluppen / de voozsz Graef begint hem nae te roepen / en hem by sijn Kay battende / segt dat hy niet upt en sou gaen / ende dat hy hem sijn biecht wilde spreken; maer op de voozsz Vader tot antwoort gaf / dat hy gheen macht tot sulchs en hadde / soo dat de voozsz Graef hem seyde / dat hy sich daer op beraden soude: Maer de Vader daer niet na hoorrende / gingh herwaerts en derwaerts; tot dat hy by gelick met sijn mede-broeder in een Salerje quam / alwaer hy een eerlick geselschap / te wete / Monsieur de Sanger van S. Jan / Monsieur d'Abt van Mousson / Monsieur Saisan / ende Madame sijn Huysvrouw / mitsgaders de Dochters vanden Graef / allegader lamerende bondt / ende ick met haer niet wepnigh: maer hoozende de furie van de Burghers die op 't Huys aenquamen / de voozsz Vader komt by den voozsz Sanger / ende doet hem sijn biechte / ende ontfanght oock sijn biechte / ende mijn mede-broeder insghelijcken: overmits de Soldaten / die daer in order op sentinel waren / niet en wilden toe-laten datter pemant sonder oorlof upt soude treden / niet selfs om sijn waer te laten: maer de Burghers in een kleyn Thuyntje gheraecht zynde / hebben die int Salerje tot haer geroepen: Medieurs / wy zijn hier alle ghevangene; salveert ende komt ons te hulpe; soo dat de onse het Salerje ingenomen hebbende / gaben sich de Soldaten ghekommen / ende Monsieur Saisan ende andere namen haer haere wapenen af. De Burghers die binnen waren sloegender eenighe doodt / ende een eerlick ghel Thomas ghenaemt ons ropende / liet ons upt / ende half doodt zijnde / ende qualick konnende gaen / zyn wy gekomen in de Herberge la Halle-Benoist ghenaemt / alwaer den Burghermeester Harche met sijn Secretarissen / ende andere Burgheren bindende / hebben hun alle den handel verhaelt hoe die gepasseert is / belovende 's anderdaeghs particulierlike alles te refereren wat ick ghesien hebbe / ende de gantsche Historie van dit Treurspel / het welck ick van gantscher herte bidde voozt lief aen te nemen / als van uwe ondergeschrebene

Gortmoedige ende gehoozsame Religieusen

Broeder Antonin Everard, onwaerdige Religieux van d' order van S. Dominicus.

Broeder Guillaume Loncon.